

Töö ja Tervis

Sotsiaalpoliitiline kuukiri Estimaa Haigekassade Liidu häälekandja

Nr. 2

Weebruar

1926

Tellimise hind postiga:

aastas	mk. 120.—
6 kuu peale — „	60.—
3 „ „ — „	30.—
1 „ „ — „	10.—

Ilmub kord kuus.

Talitus ja toimetus: Tallinn, Tatari tän. 15.
Tellimisi wõtawad vastu kõik haigekassad ja
postiaagenturid.

Üksiknummer 10 marka

Kuulutuste hinnad:

1 lhk.	mk. 2000.—
1/2 „	1000.—
1/4—600.— ja 1/8 lhk.	300.—
Teksti ees —	50% kallim

Sisu: 1) Arstiabi korraldus haigekassades — Karl Lukk. 2) Haiguskinnituseaduse puudused — W. Luksepp. 3) Tallinna Ühise Haigekassa juhtimine tuleb tagasi anda omawalitsuse kätte — L. Johanson. 4) Metallide autogeense kokkusulatamisega ühenduses ehtetulewad õnnetusjuhtumised — A. Weidenbaum. 5) Eesli Tööliste Kinnitustühisus „tegutseb“ — J. K. 6) Kas uus seadusandlik asutus. 7) Haigekassade tegewusest. 8) Mitmesugused teated. Kuulutused.

Arstiabi korraldus haigekassades.

Karl Lukk.

Makswa haiguste vastu kinnitamise seaduse järele on tööandja kohustatud andma oma töölistele täielise arstiabi ja rohud.

Kassaosaliste perekonnaliikmed saavad aga arstiabi ja rohte haigekassalt nende normide järele, mis peakoosoleku poolt kindlaks määratud. Seadus ei tee siin muud kitsendust, kui määrab ära, et perekonnaliikmetele abiandmise peale ei wõi kulutada rohkem kui $\frac{1}{3}$ kassasse sissetulud liikme- ja juurdemaksudest.

Kassaosaliste arstiabi kohta on haiguste vastu kinnitamise seaduses täpselt kindlaks määratud, et tuleb anda:

1) esimest abi õnnetusjuhtumiste ja äkiliste haiguste kordadel, 2) ambulatoorset rawitsemist, 3) kinnitusabi ja 4) rawitsemist haigemajas ühes haige täielise ülespidamisega. Ühes arstiabiga tuleb anda ka rohud, sidumismaterjal ja tarwilised arstilised abinõud.

1917. aastal kinnituseaduses ettewõetud muudatustega on haigekassadele õigus jäetud arstiabi andmist oma korraldusse wõtta.

Seda õigust on haigekassade poolt tarwitatud. Tartu Üleüldise Haigekassa käes on kassaosalistele arstiabi andmine 1918. aasta 1. jaanuarist alates.

Sellele järgnesid Walga ja Wõru-Petseri

üldhaigekassad, mis oma tegewust algasid 1923. aasta 1. jaanuaril ja mis tekkisid õieti Tartu haigekassast lahutamise teel.

Ka Rakwere Üldhaigekassa wõttis juba 1921. aastal lepingu põhjal kassaosaliste rawitsemise oma korraldusse.

Kassaosaliste rawitsemise oma kätte wõtmine läks eelnimetatud kassadel wõrdlemisi libedasti ja ilma suurema wastuseisuta tööandjate poolt.

Kuid Tallinna Ühise Haigekassa püüdis arstiabi andmist kassaosalistele oma kätte wõtta, lööb laineid, sest et tööandjad seda oma käest ära anda ei taha.

Tallinna Ühine Haigekassa tegi sellekohase otsuse juba 1924. a. Ka kinnituse nõukogul ei olnud selle vastu midagi, et Haigekassa temale seadusega antud õiguse tarwitamisele asus. Kuid takistusi tegid sellele tööandjad, kaebades kinnituse nõukogu otsuse peale riigikohtusse. Kinnituse nõukogu otsus tühistati, millega arstiabi korralduse haigekassa kätte wõtmine üheks aastaks edasi sai lükatud.

Kuid siiski läheb Tallinna Ühisel Haigekassal korda kassaosalistele arstiabi andmist oma kätte wõtta 1. septembrist 1925. a. alates. Et Tallinna Ühisel Haigekassal seljuures raskusi tekkinud, on üldiselt teada.

Waatleme, missugusel kujul annab arsti-

abi tööandja ja missugusel kujul haigekassa. Ja kas on selle ehk teise arstiabi juures mingit vahet?

Siin peab juba ette ütleva, et vahe on siiski olemas ja isegi väga suur vahe.

Tööandjalt prii arstiabi saades tundub see nagu mingisuguse armuannina, niisugasti arstiabi andjale, kui selle saajale.

Minna wabriku kontorisse arstiabi saama, on samuti piinlik, nagu armuandi saama minna.

Suuremas tööasutuses, kus oma ambulatooriumid olemas ehk wabriku arst ametisse seatud oli, saadi siiski kuidagi wiisi arstiabi. Kuid vähemais ettevõtetes, kus ainult kümnekond töölisi ehk isegi vähem, said töölisel ainult nimepoolest arstiabi. Tegelikult seda küll ei saadud.

Ja neid väikesi ettevõtteid on eriti wiimasel ajal palju haigekassade alla arvatud.

Waatleme tööandja poolt antava arstiabi warijukulgi.

Suuremas wabrikus, kus luba arsti juurde minekuks ei anna mitte omanik ise, waid mõni ametnikkudest, on ju asi kergem.

Kuid väiksemas ettevõttes, kus omanik ise arstiabi wäljaandjana osutub, ei ole selle kättesaamine töölisel kaugelki mitte kerge. Kõigepealt juureldakse, mis sinul siis õige wiga on. Kuid on ju haiguseid, mida ütelda ei taheta. Neil juhtumisel katsutakse juba muudugi läbi saada ilma arstiabi.

Ja kui lõpuks siiski tööandja arwel arstiabi on saadud ja sellekohased arwed ettevõtjale esitatakse, siis ei waadata sarnase arstiabi tarwitaja ja tööandjale ülesandega kulu tegija peale mitte hea pilguga ja ta rändab esimese võimaluse korral wärawa taha — on ju terweid töölisi küllalt saada.

Ja kujutage nüüd ette praegusel tööpuuduse ajal seda olukorda, kui tööline, kellel oma näljapalgaga korda on läinud enesel ja oma perekonnal kuidagi hinge sees pidada, oma koha kaotab, nii hea ehk kuri kui see koht ka ei olnud.

On selge, et tööline weel wiimase võimaluseni ja läbi häda tööd teeb ilma arstiabi, et mitte oma leiwanatukest kaotada. Ehk farwitab siis juba arsti omal arwel.

Neis ettevõtetes, kus ambulatooriumid olemas, ehk wabrikuarstid ametisse seatud, oli lugu pisut parem.

Kuid ka siin olid oma pahed. Ei saa

ju arstilt nõuda, et tema spetsialist oleks igal erialal. Ja sellepärast tuleb ka sarnast abiandmise wiisi puudulikuks pidada.

Ühel Haigekassade Liidu kongressil ettekantud aruandest selgus, et kassa arstiks on arst, kelle erialaks naistehaigused ja sünnituseabi. Ja see arst rawitses kõiki: küll sisemisi, küll haawahaiguseid, küll närwihaiguseid, küll silma-, kurgu-, kõrwa-, nina ja suguhaiguseid. Kui weel silmas pidada, et wabriku arst kindlapalgaline, kes huwitatud sellest, et teda vähem tülitataks, siis on arusaadaw, et sarnane wabriku poolt antud arstiabi väga palju soowida jättis.

Wahe tööandja ja haigekassa poolt arstiabi wahel on selge: ühel pool ainult hädaabi, wabriku arsti ehk ambulatooriumi kaudu, teisel pool täieline arstiabi arsti waba walikuga.

Missugusel kujul annab haigekassa oma liikmetele arstiabi.

Kõik meie haigekassad, kus arstiabi andmine haigekassa kätte wõetud, on põhimõtte omaks wõtnud, et haigele waba arsti walik wõimaldada tuleb. Ja see on ka tegelikult läbi wiidud, ilma et selle kohta erilist otsustki tehtud oleks.

Selleks on igal haigekassal rida lepinguarste igasuguste erialade järele, mille juures kassaliikmele täieline wabadus jääb arsti walida eriala järele wastawalt oma haigusele, walides seda arsti, kelle wastu temal kõige suurem usaldus ja kellest tema oma hädale kõige kiiremalt abi loodab.

On selge, et haigust ei rawitseta mitte ainult rohtudega, waid usk oma terweksaamise ja arsti wõimise sisse aitab selle juures suuresti kaasa. Ja seda usku wõib haigesse istutada ikka ainult see arst, kelle wastu haigel usaldust.

Sellepärast tohiks selge olla, mispärast waba arsti walik haigekassades eluõiguse on wõitnud mitte ainult meil, waid ka Lääne-Euroopas.

Samuti, nagu arsti walik waba, on waba ka hambaarsti, masseerija ja ämmaemand walik.

Kui nüüd terwisline seisukord kassaosalist sunnib arsti poole pöörama, siis tuleb kassast sellekohane luba nõutada. Selleks on igas kassas oma korraldused loodud, mis erikassades erineb ainult tehnikas.

Nii näiteks on Tallinna Ühises Haigekassas tshekiraamatud wälja antud. Wälja-

andmise juures tembeldatakse kolm tähte ära. Kui need läbi, tuleb tähtede tembeldamiseks uuesti kassa poole pöörata.

Rakweres, Tartus, Wõrus ja Walgas on otstarbekohane leitud olewat üksikuid arstimisetähti kassast välja anda, mida antakse kolm tükki korraga ehk sellekohase arsti teadaande järele ka rohkemal arwul.

Narwa Ühises Haigekassas on sarnane kord läbi wiidud, et on olemas küll tshekiraamat, kuid selles leiduwa tsheki wastu ei anna arst abi haigekassa arwel, waid teeb sinna farwilised märkused ning määrib sinna temal saada olewa tasusumma. Kuid tasu peab haige arstiga ise ära õien-dama, kuna haige saab arstile maksetud summa haigekassalt tagasi.

Järjekult on mitu wiisi arstimistähe väljaandmise juures tarwitusel.

Kui nüüd kassaosaline arstiabi tarwita-b, pöörab ta haigekassa poole ja saab oma arstimistähed, ilma et keegi temalt pärima hakkaks, mis temal wiga. Diagnoosi määramine on arsti asi. Kassa ametniku ko-hus on ainult teatawa eriala arste nime-tada, kui kassaosaline seda küsib. Kuid Tartu Haigekassa praktikas on selgunud, et 90% haigetest teawad juba ette, mis-suguse arsti abi nemad tarwitada tahawad.

Haigekassas ei ole kassaosalisel kunagi seda piinlikku tunnet, et keegi teda tema haiguse suhtes juurdlema hakkaks.

Haigekassad on waba arsti waliku teel oma liigetele täielist arstiabi andnud, tema igasugustes kujudes. Nii antakse kassa-osalistele peale arstiabi weel rohud, arst-lised abinõud ja kliinikuline rawitsemine nende tähtaegade jooksul, mis seaduses kindlaks määratud.

Meie suuremad kassad on oma ambu-latooriumide, hambaarsti kabinetide ja apteekide asutamisele asunud, et kassa-liikmetele odawamalt arstiabi ja roh-te muretseda. Nii on Tallinna ja Narwa kassadel juba oma apteegid. Tartus on selle awamiseks eeltööd käimas. Edasi töötab Tallinna Haigekassa juures kaks ambulatoriumi ja oma hambaarsti ka-binett.

Haigekassadel tuleb oma ambulatoriumide asutamise peale tõsiselt mõtlema hakata.

Haigekassa oma suure liikmete arwu juures wõib oma ambulatoriumi teenis-tusse arste palgata igalt erialalt, mida ühes wabriku ambulatoriumis ometi wõi-malik ei ole läbi wiia.

Haigekassad teewad arstiabi andmise alal isegi rohkem, kui seda seadus neilt otsekohe nõuab. Nii on wõimaldatud rawitsemine mudawannide, asutustes Haap-salus ja Kuresaares.

Ka haiguste ärahoidmise sihis on tegutsetud.

Tahaks siinkohal alla kriipsutada eriti Tartu Üleüldise Haigekassa suwekoloniid, mis juba 4 aastat tagajärjerikkalt on tegutsenud. Kaks wiimast aastat on nime-tatud asutus töötanud Uderna asutuse herrastemajas, mida Haigekassa oma ots-tarbeks riigilt ostnud.

Sellele esimesele Haigekassa suwekolo-niile seltsis 1925. a. suwel weel teine Nar-wa linaketruse manufaktuuri suwekolonii näol.

Peab tähendama, et ka haigekassa wa-hest arstiabi andmise alal mõnesuguseid piiramisi ette wõtma peab.

Kuid need on ainuüksi selleks, et kas-saliikmetele meelde tuletada, et kassade rahalised wõimalused ikkagi piiratud on.

Ka on haigekassade poolt maksa pandud teatawate patent-rohtude kirjuta-mise keeld. Seda on tehtud ainult sellel ära-kaalumisel, et sama mõju ka mõnel teisel odawamal ainel on.

Järjekult ei kannata ka haige selle all, liiati et sarnaste rohtude nimekirjad seab kokku harilikult arstikomisjon, kes kõik selle patenteeritud rohtude seast üle parda heidab, mis üleaarune.

Tuleb ju igal päewal uusi patent-aineid, kõlawate lubaduste ja ilusate nimedega, kuid nende kasu on wäga küsitaw.

Nagu tähendasin, on kassa sunnitud mõnesuguseid määruseid maksuma pane-ma sellepärast, et kassa majandusline seisukord seda nõuab.

Kui haigekassa kassaosalistele arstiabi andmise oma korraldusse on wõtnud, siis on kassal õigus wõtta tööandjalt nende kulude katteks erimaksu. Kuid see eri-maks ei wõi olla rohkem kui kaks prot-senti teenitud palgast. Edasi on haiguste wastu kinnitamise seaduse 1917. a. re-daktsioonis öeldud, et see maks ei wõi olla siiski wähem kui 18 rubla aastas.

Kui meie wõtame ühe rubla asemele 100 Eesti marka, siis peaks see nõnda-nimetatud arstiabimaks olema aastas wä-hemalt 1800 marka iga kassaliikme pealt.

Täieliselt wastab aga endise Wene rubla ostujõud 200–300 margale.

Waatame nüüd järele, kui suur siis õieti on see arstiabimaks, 2% palgast, millest haigekassa kassaosaliste arstiabi korraldamise kulud katma peab.

Minul on tarvitada andmed, mis on wõetud Tartu Haigekassale 1924. aastal sissetulnud maksulehtedest.

Kassa alla on kuulunud muude seas 8 pealishaha töökoda 31 tööliselega, arstiabi maksu on saadud nendelt 287 marka aastas iga töölise pealt.

Edasi üks sepatöökoda, kust 191 tööpäewa eest ühe töölise pealt arstiabimaksu saadi 168 mk. Kuid weel väiksem on arstiabimaks teises sepatööstuses, kust tööliste pealt 147 marka aastas arstiabimaksu on saadud.

Järgneb suurem kingsepatöökoda, kus aasta läbi 6 töolist on töötanud. Arstiabimaksu on makstud 294 marka 50 penni iga töölise pealt.

Siis üks kompwekitööstus, kus tööliste arw 28–32 wahel on kõikunud. See ettevõtte on 805 marka 75 penni arstiabimaksu iga töölise pealt maksnud.

Siis üks pagaritööstus, kust 400 marka aastas on maksetud.

Kudumisetöökodade keskmine arstiabimaks on 292 mk. aastas.

Selle kõigile paneb krooni pähe üks linna gaasiwabriku teenistuses olew isik, kellele 125 marka kuus palka maksetakse, mille pealt haigekassa saab 2 marka 50 penni kuus ehk **30 marka aastas.**

Keskmine arstiabimaks 1924. a. iga töölise pealt on olnud Tartu Haigekassas 1444 marka 50 pn., kuna tegelikud rawituskulud on olnud 1765 mk. 30 penni iga kassaliikme pealt.

Ja sarnaste sissemaksude juures tuleb kassal täielist arstiabi anda, wiimasel ajal ka weel õnnetu juhtumiste puhul wigasaanuid rawitseda.

Et need summad seda ei wõimalda, on selge.

Nii palju kui teada, ei ole üheski kassas arstiabi korraldamiseks saadud 2% palgast tegelikke kulusid katnud, waid on tulnud lisa wõtta tagawarakapitali summadest.

Sellepärast ei tule imestada, et ka Tallinna Ühisel Haigekassal sellel alal puudujääke oli.

Haigekassa liiga suured kulud arstiabi korraldamisel on suurelt osalt sellest tingitud, et kinnitatute ring liig kitsas on.

Kui arstiabi andmine tööandja käes, siis wõetakse tööle ainult terwed töölised. Kui aga kassaliikmete rawitsemine kassa käes, siis wõetakse isegi sihilikult haigeid tööle.

On juhtumisi teada, kus töolist tööle wõttes juba kaubategemise juures tähendatakse: waata, palka ma sinule küll palju maksta ei jõua, kuid minu juures wõid arstida ennast niipalju kui tahad ja wõid haige olla niipalju kui tahad – muidugi haigekassa arwel.

Ei saa ka nimetamata jätta, et sarnased wäärnähtused eriti väikestes ettevõtetes ette tulewad. Suurtes wabrikutes sarnaseid nähtusi ette tulnud ei ole.

Sellepärast olgu nõudmiseks: kõik palgatöölised kuulugu haigekassadesse!

Haigekassal tuleb ka selle tõttu suuri kulusid kanda, suuremaid kui kassa sissetulekud seda õigustaks, selle tagajärjel, et kassaliikmete läbikäik liiga suur on. Tartu Üleüldise Haigekassa keskmine liikmete arw 1924. aastal oli 4000 isikut, kuid sellejuures on 6000 juurde tulnud ja sama palju lahkunud.

Suwel, kui hooaja ettevõtted, ehitustööstused, lauawabrikud ja turbarabad tööd algawad, on haigekassa arwel arstiabi tarvitamine eriti elaw. Ja seda nimelt, sellepärast, et need isikud muul ajal arstiabist ilma olema peawad. Ja kui võimalus ennast kassa arwel rawitseda on siis tuleb ka seda teha.

Arwesse wõttes, et haigekassadel rahwa terwishoiu alal suured ülesanded täita, ei saa kellegil selle vastu midagi olla, et arstiabi haigekassa kaudu need tarvitawad, kellel see muidu kättesaamata. Kuid selle juures ei pea mitte liialdama alaliste liikmete arwel.

Nagu eelpool tähendatud, tarwitawad need isikud, kes kassa rawitsemisele hiljuti saanud, kassat rohkem kui need, kes juba pikemat aega kassa alla kuulunud ja kassalt rawitsemise saanud.

See on ka põhjustest, mispärast Tallinna Ühisel Haigekassal kassaliikmete rawitsemise korralduse oma kätte wõtmise puhul 1925. a. lõpul erakorraliselt suured wäljaminekud oliwad.

Tööliskond, kes senini wabriku arstiabi ehk ambulatooriumi kaudu oma arstiabi sai, oli nagu suur jõgi, millele pais ette tehtud. Ja kui nüüd haigekassa rawitsemist oma kätte wõttes selle tõkke eest

ära wõttis, on päris loomulik, et terve tööliiskond seda wabat arstiabi ja wabat arsti walikut ära kasutama tõttas. Et asi iseenesest loomulikkudesse roobastesse tagasi oleks läinud, on selge. Ja see oleks mõne kuu pärast sündinud.

Seda näitab juba see asjaolu, et Tallinna Ühise Haigekassa apteegi päewane retseptide arw esialgul kuni 600 retseptini ulatas. Kuid jaanuari kuul oli see arw keskmiselt 300 retsepti päewas.

Kuid siiski ei ole haigekassa tegewuse järele walwajad seda ära oodanud, waid wõeti kassa üle. Wõeti üle, kui ühtegi kuritarwitust kassa tegewuses konstateerida ei ole wõidud.

Kõigist eelpool toodust tuleb ainult ühte järeldada: Küll pidi see üks puudulik arstiabi olema, mida kassaliikmed senini tööandjatelt saanud olid. Sest millegi muuga ei saa seletada seda lawiini sarnast arstiabi tarwitamist, mis haigekassa peale langes, kui haigekassa arstiabi andmise oma kätte wõttis.

Nii siis ei tule kahemiljonilise puudujäägi põhjuseid arstiabi andmise arwel Tallinna Ühises Haigekassas otsida hai-

gekassa juurest, waid selle juured wiivad tagasi tööandjate poolt antud arstiabi juurde.

On imestust awaldatud selle üle, et üks hambaarst Haigekassalt sellel ajal üle 50.000 kuus honorari on saanud.

Kuid mis on selle juures imestada – mitte midagi!

Kui teafaw hambaarst töötab hommiku kell 9 kuni õhtu kella 11, pühapäewad ja äripäewad, ja kui arwesse wõtta, et temal ka ikka omad kulud oliwad rawitsemise materjali näol, ja wõib olla, ka abiline, siis ei ole siin midagi imestada.

Kuid imestada tuleb selle üle, kust need hambad pärit oliwad, mida nii suurel hulgal rawitseda tuli.

Need hambad oliwad pärit sellest arstiabiandmise ajast, mida tööandjad oma tööliste oma ambulantside ja wabriku arstide kaudu oliwad andnud.

Kõike eelpool toodut kokkuwõttes peab nõudmised üles seadma: 1) Kõik palgatöölised olgu kinnitatud haigekassades ja 2) Kassaliikmete rawitsemine olgu haigekassade käes.

*****

Haiguskindituseaduse puudused.

W. Luksepp'i referaadi kokkuwõte kõnekoosolekul 17. jaanuaril Tallinnas.

Meil praegu maksew haiguskindituseadus on kadunud Wene tsaari aegse walitsuse pärandus 1912. aastast. Loomulik, et seadus, mis tsaar omast armust ja heldusest arwas rahwa kohta maksuma panna, ei suuda wabariigis waba rahwa nõudeid täita.

Seadus kinditab sunduslikult töösusettewõtted, kus töötab wähemalt 5 töolist. Wälja on jäetud põllu- ja metsatöölised, palkide parwetajad, kaupluste, ladude, teatrite, kinode, orkestrite jne teenijad. Sellega on kaugelt suurem osa Eestis töötawatest palgalistest haiguste wastu kinditamata.

Kõneleja toob tegelikust elust mõned näitused põhjenduseks, et haiguskindituseadus on tarwilik laiendada kõikide palgateenijate peale nii linnades kui ka maal.

Haiguskindituseaduse teostamine sünnib haigekassade ja Eesti Tööliste Kindituseühisuse kaudu. Need kaks asutust, mil-

ledel ühesugused ülesanded ja kohustused, peaksid käsikäes töötama. Tegelikult, on nad aga äärmisesse wastollu sattunud.

Kindituseühisus, missugune asutus on tööandjate juhtida, ei taha oma ülesannetest aru saada ja püüab oma kohustusi haigekande peale weeretada sellega, et ta haigemajas rawitsemise kulusid õnnetusjuhtumiste tagajärjel ettewõtte töö juures enam haigekassale tagasi ei maksa. Senini olla ta seda aastate kestel „ekskombel“ teinud.

Haiguskindituseadus seda küsimust selgesti ei käsita, nii et kumbki asutus wõib seadust oma huwides seletada, mille tõttu arusaamatused on tekkinud ja missuguste lahendamise arwatawasti riigikohtu kätte läheb.

Tööasutused õiendawad haigekassamaksusid äärmiselt korratult. Kindituseadus näeb ette, et haigekassamaks peab tasutud olema ühe nädala jooksul

palgamaksu tähtajast arwates. Seda määrust täidawad umbes 10% tööasutusi Rakwere ringkonnas. Tähtajaks tasumata haigekassamaksud saawad sissenõutud töökaitse komissari kaudu politsei poolt wastuwaitlemata korras, mille juures wiiwituse % üks protsent kuus lisa nõutakse. Tegelikult see tarwilisi tagajärgi ei anna. On juhtumisi olnud, et politsei wiiwitab haigekassamaksu sissenõudmisega 8 kuud. Loomulik, et selle aja jookseul on uus maksuwõlg tõusnud mitmekordseks. Wiiwitusprotsent (1 % kuus) on liig wäike ja ei erguta tööasutusi korralikule maksmisele.

Töökaitse komissari kaudu maksude sissenõudmine on tülikas. Ei saa jälgida nõudmise käiku, sest ei tea, kas wiiwitab nõudmisega politsei wõi töökaitse komissar. On juhtumisi olnud, et ka komissar (IV jsk.) maksutähtaega pikendab.

Haiguskinditusseadus peaks haigekassale õiguse andma nõudmisi otsekohe politsei korraldusse anda ilma töökaitse komissari wahetalitusega. Kinnitusühisusel on see õigus, sellega eesõigustatud seisukorras, mis millegiga põhjendatud ei ole.

Maksuwiiwituse protsent ei wasta praegusel ajal isegi panga protsendile, mis pärast see peaks tõstetud saama.

Haiguskinditusseaduse järele wõib haigekassa liikmemaksu wõtta kunni 2% teenitud palgast. Töösutus on kohustatud omalt poolt juuremaksma sama palju kui kõik ettewõttes töötawad kasaliikmed kokku. Kui aga kassaliigete rawitsemine haigekassa kätte on koondatud, siis on töösutus kohustatud maksma haigekassale weel lisajuuremaksu kunni 2% palkade kogusummast arwates. Siin kujuneb ebaloomulik seisukord sellega, et wäikse palga saajate õpilaste ja tööliste pealt maksab tööandja haigekassale naeruwäärt wäiksed summad. Haigekassa sellewastu on kohustatud neid arstima, missugused kulud tihti kümnetesse tuhandettesse tõusewad ja haigekassale ülejoü kipuwad käima. Sellepärast tuleks seaduses haigekassamaksu alammäär wähemate palgasaajate kohta kindlaks määrata, missugust

maksutööandja on kohustatud maksma ka palgata töötawate õpilaste eest.

Haigekassalt abisaamise tähtajad on lühikesed, nad tuleksid pikendada. On juhtumisi olnud, et haigekassa enne haige terweks saamist on abiandmise pidanud lõpetama, mille tagajärjel haige puuduliku arstiabiga on pidanud leppima ja surnud, kuna terweks saamiseks kindlad lootused olid. Sellega on haigekassa suured kulud tagajärjeta jäänud ja kaduma läinud.

Töösutuste terwishoidline seisukord, eriti prowintsis, jätab palju soowida, mille tagajärjel haiguste lewinemine laialt wõimalik on.

Kõiki neid puudusi arwesse wõttes on uue nõuetekohase haiguskinditusseaduse maksma panemine hädatarwilik ja üks esimestest ülesannetest riigis.

Juba Wene iseseiswuse ajal, kui haiguskinditusseadus wälja kuulutati, awaldas tööliklass rahulolematust selle kohta ja seadis järgmised nõudmised üles: kõik palgatöölised peawad haiguse, õnnetustetööwõimetuse, wanaduse ja tööpuuduse wastu kinnitatud olema, niisama ka lesed ja lapsed oma toitja surma wastu ja naisterahwad sünnitamise wastu, olgu need wabrikutöölised, käsitöölised, majateenijad, ehitustöölised, põllutöölised, äriteenijad jne.

Kinnitamine sünnib ettewõtte omaniku ja riigi kulul. Tööline saab waewalt nõnda palju palka, et kõige tarwilisemaid tarbeid täita, sellepärast ei wõi tema kopikatest kinnitamise jaoks tagawaraks panna, ilma et tööline selle juures mitte teisest küljest puudust ei kannataks. Tööline peab kinnitamise maksust täielikult waba olema. Abiraha peab tööline terve palga suurune olema. Arstimine ja arstirohud peawad maksuta olema.

Arstiline abiandmine töölistele olgu haigekassade käes. Töölised ise teawad seda kõige paremini, mis neile terwis tähendab ja sellepärast suudawad ainult töölised arstlist abiandmist haigekassade juures kõige paremini korraldada. Senikaua, kuni arstiline abiandmine wabrikufide hooleks jääb, senikaua ei maksa wähegi eeskujulikumast arstimisest rääkida.

Haigekassades peab täielik tööliste oma-

walitsus walitsema, sest ainult töölised suudawad oma huwisid ise kõige paremini kaitsta.

Kui juba Wene tsaari isewalitsuse ajal

wõisid töölised nende nõudmistega esineda, siis peaks Eesti wabariigis waba rahwa kohta see maksma pandama ja ellu wiidama.

Tallinna Ühise Haigekassa juhtimine tuleb tagasi anda omawalitsuse kätte.

Tööliste kinnitusnõukogu koosolek laiali saadetud.

Miks wiivitatakse Tallinna haigekassa juhatuse kaebtuse arutamiseга?

Kinnitusameti otsus 18. dets. 1925. a., millega otsustati Tallinna ühise haigekassa juhatuse tagandada, samuti juhatuse asetamine isikutega, kes pole kassaosaliste poolt walitud ja wolitatud, on Eesti töö-liskonnas ärewust sünnitanud. Igal pool, kus seda küsimust on arutatakse, on ka umbes järgmised otsused wastu wõetud:

1) protesteerida Tallinna ühise haigekassa juhatuse tagandamise ja tema isikutega asetamise wastu, kes ei ole haigekassa osaliste esitajad,

2) nõuda, et tagandatud juhatuse wõi selle asemikud kuni uue juhatuse walimiseni oma kohusetäitmisele lastaks,

3) nõuda, et haigekassa wolinikkude peakoosolek kokku kutsutaks, kus arutusele tuleb haigekassaosaliste rawitsusküsimus ja uue juhatuse walimine.

Tallinna ühise haigekassa juhatuse, kes sarnast tagandamist seadusepäraseks ei pea ja selles haiguskinnituseaduses ettenähtud haigekassa omawalitsuse rikkumist näeb, andis kaebtuse kinnitusameti otsuse peale juba 21. dets. 1925. a. kinnitusnõukogule, kui ülemale kinnituskohu astmele ära.

Kaebtuse sisu ilmus „Töö ja Terwises“ nr. 1, 1926. a.

Alles 29. jaanuaril 1926. a. pidi see kaebus kinnitusnõukogus arutusele tulema. Selleks päewaks oli kinnitusnõukogu 1. osakond kokku kutsutud, liikmed olid ka wäljastpoolt koosolekule soitinud. Kõik oli korras, nagu seadus nõuab. Kinnitusnõukogu algas oma istangut. Arutati esimene päewakorra punkt läbi. Pidi tulema järjekorras arutusele ka Tallinna ühise haigekassa juhatuse kaebus ametist tagandamise asjus. Kuid siis sündis midagi kuulmatut, mis Eesti töökaitsese ja õigusemõistmise ajalukku jääb.

Kinnitusnõukogu juhatas ministriabi, õigusteadlane Juurik. Töö-hoolekande-

ministril puudub teatawasti kõrgem ja juriidiline haridus. Seda osakonda on ikka juhatanud — jurist, ministri abi. Kuid nüüd katkestati asja arutamine järgmise määrusega, mis juhatajale kätte anti istangu ajal ja millest töölisestitaja omale mälestuseks ajakirja nõudis:

„Herra ministri abile.

Kulda saades, et tänase päewa peale kinnitusnõukogu I osakond kokku on kutsutud ilma, et minule kokkukutsutamise ja koosolekul arutusele tulewate asjade kohta ettekannet oleks tehtud, ning teades, et sellel koosolekul otsustamisele wõiwad tulla tähtsasisulised küsimused, mille läbiwaatamist mina isiklikult tahan juhatada, mida aga tänasel päewal mul wõimalik pole teha, teen teile ülesandeks kinnitusnõukogu I osakonna koosolekut ära muuta ja edasi lükata kuni minu poolt mainitud tähtajani.

Chr. Kaarna,
töö-hoolekandeminister.

Selle määruse alusel — katkestati koosolek: kinnitusnõukogu saadeti laiali, ilma et ta oleks saanud asuda Tallinna ühise haigekassa kaebtuse lähiwaatamisele.

Minister nõuab, et temale ettekanne tehtakse? Aga — milleks siis? Kinnitusnõukogus otsustatakse ju asjad kõik — seaduse järele. Pealegi on tagandamise küsimus üks tähtsamatest päewasüsimustest, ja ministril oli võimalus temaga tutvuneda ligi 2 kuud.

Minister tahab ise „tähtsasisuliste küsimuste“ arutamisest osa wõtta. See tähendab: jurist-juhataja peab ära jääma ja minister asub ise tema kohale, kuigi seda seni pole tehtud.

Milleks see ümberkorraldus?

Seni määrati kinnitusnõukogu koosolekute tähtjajad juhataja poolt.

Juhataja määramine ja asjade arutamise kord on kindlaks määratud kodukorras, mille vastu pole eksitud.

Milleks katkestati kinnitusnõukogu koosolek?

Need on kõik küsimused, mille juures Eesti tööliklass peatab.

Tema ühine arwamine on: edasikaebtus tuleb kiiremini arutusele võtta! Haigekassaosalised ootavad kõrgema õigustmõistmise instantsi otsust oma esitajate juhatuselt tagandamise asjus. Seda enam on see kiire, et need inimesed, kes praegu haigekassat walitsewad, pole seni suutnud millegiga näidata, miks

just nemad peawad haigekassa omawalitsuse asemel haigekassas tegutsema.

Ka on seaduse mõte see, et - üks juhatus tagandataks ainult seniks, **kuni - uus walitakse**. Nüüd on aeg - uue aasta peale uusi toetusmaksusi maksuma panna ja uut jahatust walida. Selleks on tarwis, et - **kokku kutsutaks Tallinna ühise haigekassa volinikkude järjekorraline peakoosolek, kes ka uue juhatus waliks, nagu seadus seda nõuab**.

Tallinna ühise haigekassa juhtimine tuleb anda tagasi omawalitsuse kätte.

Tuleb täita makswat seadust.

L. Johanson.

Metallide autogeense kokkusulatamisega ühenduses ette tulewad õnnetusjuhtumised.

A. Weidenbaum.

Kui teadlastel korda läks hapnikku kõrge rõhumise ja madala temperatuuri juures wedelaks muuta ja nõnda saadud hapnikku juhtides gaasileeki sarnast temperatuuri saawutada, et selle leegiga wõis metalle sulatada ja paksud terasplaadid läbi lõigata, siis tekkis uus tööharu, mida nimetatakse metallide autogeenseks kokkusulatamiseks.

Metallide autogeenseks kokkusulatamiseks tarwitatakse aparraati (joon. 1), mis koosneb atsetüleengaasi anumast A, õhuhapniku anumast B ja tulistuspiibust D. Atsetüleengaasi saadakse kaltsiumkarbiidi ja wee ühendamisest sellekohases generaatoris. Kaltsiumkarbiid laguneb wee mõjul ja sünnitab atsetüleeni. Atsetüleen on wastiku lõhnaga, wärwitu ja heleda leegiga põlew

gaas, mis $+406^{\circ}$ - $+440^{\circ}$ C. temperatuuri juures süütub. Kaltsiumkarbiid saadakse sütepuru ja põletatud lubja segu kuumutamisel sellekohases elektriahus. Saadud atsetüleen surutakse teatud rõhumi- sel anumasse A.

Hapnik saadakse õhus leiduwast hapnikust, mis sellekohaste abinõudega teistest õhus leiduwatest gaasidest eraldatakse ja kompressoriga - 118° C. juures 50,8 atmosfääri rõhumi sel wedelaks muudetakse. Selle talituswiisiga saadud õhuhapnik surutakse anumasse B.

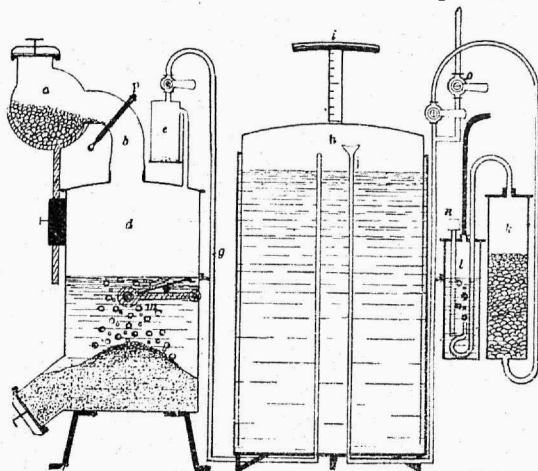
Autogeenaparaadiga töötades lastakse anumast atsetüleeni tarwilikul määral wälja. Atsetüleen läheb läbi wooliku tulistuspiipu D ja piibuwarrest wälja woolamisel süüdatakse põlema; samuti juhitakse ka õhuhapnik atsetüleeni leeki. Saadud leegi temperatuur tõuseb kuni $+1700^{\circ}$ C. järele, nii et see leek kõik metallid peale plaatina sulatab. Metallide sulamispunktid on järgmised:

raual . . .	$+1500^{\circ}$ C. - $+1600^{\circ}$ C.
nikliil . . .	$+1400^{\circ}$ C. - $+1490^{\circ}$ C.
terasel . . .	$+1300^{\circ}$ C. - $+1400^{\circ}$ C.
pun. wasel	$+1048^{\circ}$ C.
kullal . . .	$+1064^{\circ}$ C.

Tarwitatakse anumasse kokkusurutud atsetüleeni asemel ka surumata atsetüleen, mille saamiseks autogeenaparaadi külge atsetüleeni anumi asemele sellekohane generaator pannakse (joon. 2), mis kaltsiumkarbiidist atsetüleeni valmistab. Kaltsiumkarbiid pannakse sellekohasesse nõusse a, kust teda wadjaduse järele läbi kummiwooliku b gaasisünnitajasse d juhitakse. Gaasisünnitaja, kus

karbiid weega ühinedes atsetüleeni sünnitab, on poolestsaadik weega täidetud. Gaasisünnitajast läheb atsetüleen puhast-

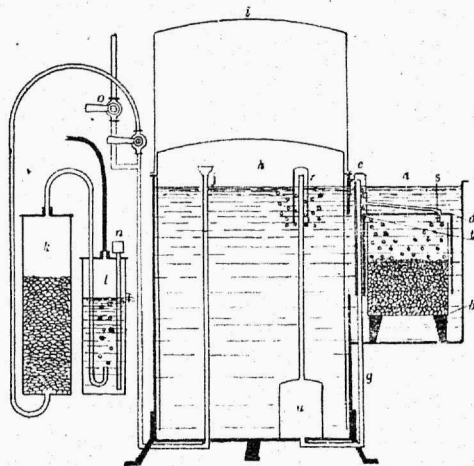
Joon. 2.

tusfiltrisse *e* ja sealt läbi toru *g* gaasi anumasse *h*. Gaasianum koosneb kahest lahtise otsaga nõust, mis lahtiste otsadega üksteise sisse käiwad. Gaasianum paigutatakse nii, et wälimine nõu põhjuli on; nõu täidetakse weega, mis sisemise ja wälimise nõu seinte wahel weetoppe moodustab. Kui sisemise nõu põhja alla atsetüleeni kogub, siis tõuseb gaasi hulga kaswades sisemine nõu kuni tugipukini *z*, mis näitab ühtlasi ka anumas olewa atsetüleeni hulka. Atsetüleeni wäljawoolamisel wajub sisemine nõu alla ja suurendab oma raskusega wäljawoolawa gaasi rõhku. Gaasianumast läheb atsetüleen läbi toru *j* kuwatufiltrisse *k* ja sealt weekaitsesse *l*, kust läbi wooliku tulistuspiipu satub.

Tarwitatakse ka generaatorit (Joon. 3.) mis Joon. 2 esinewast generaatorist sellelt erineb, et gaasisünnitajaks on weega täidetud lahtine nõu *a*, millesse kaltsiumkarbiidiga täidetud karp pannakse. Karp *b* täidetakse karbiidiga ja kaetakse kinni kaanega *d*. Täidetud karbiidikarp pannakse nõnda gaasisünnitajasse, et karbi kaane külge kinnitatud torusse *e* gaasi ärawoolu toru *g* juhitakse. Karbiidikarbi kaane wahelt imbub wesi karp, kus ta karbiidiga ühinedes atsetüleeni sünnitab. Karbiidikarbis tekkinud atsetüleen läheb läbi toru *s* ja awause *t* torusse *e*, sealt torusse *g* ja edasi läbi puhastusfiltri *u* kaitsekupli *r* alt gaasianumasse *h*. Pärast seda sünnib tegewus nii, nagu Joon. 2 näidatud.

Peale eelpool kirjeldatud kahe generaatori tüübi on weel olemas mõned tüübid, mis aga oma töötamiswiisiga Joon. 2 ja 3 esinewatest generaatoritest ei erine.

Autogeenaparaat on parandustöökojas wäga tarwilik tööriist, millega wõimalik murdunud masinaosad kokku sulatada. Autogeenaparaadi tarwilikkust tõestab juba see, et need aparaadid on lühikese aja jooksul isegi wäiketööstuses tarwitusele wõetud, ja praegu, kus põllumajanduses hulganähtawalt masinaid tarwitatakse, ei oleks ülearune, kui see aparaat iga külasepa töötoas oleks.

Joon. 3.

Autogeenaparaadil ei puudu ka halwad küljed ja temaga töötades wõiwad ettetulla rasked õnnetusjuhtumised, mis materjaalseid kahjusid sünnitab ja töölistelt sagedasti terwise ja elu wõtab. Sellel alal kogutud andmed näitawad, et metallide autogeense kokkusulatamisega ühenduses ettetulnud 74 õnnetusjuhtumisest on 61 juhtumisel töölistel wigastusi saanud, millest 15% surmaga lõppes*), mis olgu hoiatuseks, et autogeenaparaadiga tuleb asjatundlikult ja ettevaatlikult ümber käia.

Autogeenaparaadiga töötamisel tekivad õnnetusjuhtumised peaaesjalikult atsetüleeni plahwatuse wõi leegi läbi. Plahwatused juhtuwad, kui ebaloomuliku talituse wõi aparadi puudulikkuse tõttu atsetüleen õhuga ühineb, kusjuures atsetüleeni ja õhust plahwataw segu tekib. Kui atsetüleen loomuliku õhuga täidetud ruumis sünnib wõi atsetüleeni õhku

*) Hollandi tööstatistika 1922., 1923. ja 1924. a.

lastakse, siis ta sisaldab 7–12% atsetüleeni ja 93–88% õhku. Enne eelpoolnimetatud kardetawusastet atsetüleeni ja õhu segu ei süütu ja pärast neid kardetawusastmeid on segu põlew, aga mitte plahwataw.

Autogeenaparaadist enesest olenewad wõi aparaadiga töötamisel ettetulewad õnnetusjuhtumised tekiwad: 1) aparaadiga töötades ja 2) atsetüleeni generaatori täitmisel, puhastamisel wõi parandamise juures.

Autogeenaparaadiga töötades, mis joon. 1. kujutatud, wõiwad õnnetusjuhtumised tekkida, kui metalli sulatades tulistuspiibu warre ots sulawale metallile liig lähedal hoitakse, nii et sulawa metalli pisar wõib piibuwarre otsa kinni sulguda. On piibuwarre ots ummistunud ja atsetüleeni anumasse wäiksem rõhk kui hapniku anumis, siis tungib hapnik atsetüleeni woolikusse ja sealt atsetüleeni anumasse, kus teatud silmapilgul kardetawusastmelise gaasi sünnitab. Kui nüüd sel ajal tulistuspiibu liig kaugel hõõguwate metallide wahel hoida, siis wõib tulistuspiip nii kuumaks minna, et ta kardetawusastmelise gaasi põlema süütab, millele plahwatus järgneb.

Kui autogeenaparaadi juures atsetüleeni walmistamiseks generaatorit tarwitatakse, siis muutub aparaadiga töötades seisukord weel kardetawamaks. Enne atsetüleeni walmistamist on generaatori anumad ja torud õhku täis imbinud. Kui atsetüleeni sünnitusprotsess algab, siis ühineb tekiw atsetüleen õhuga, kusjuures ta teatud ajal kardetawusastmelise gaasi moodustab, mis sädemega wõi atsetüleeni süütumistemperatuuriga kokku puutudes plahwatab. Sel puhul wõib kardetawusastmeline gaas süütuda, kui nõrgalt arenenud atsetüleen tulistuspiibu juhatakse ja teda piibuwarre otsas süütatakse. Süütamata wõi ilma sädemeta wõib generaatoris atsetüleeni süütumistemperatuur tekkida, kui gaasisünnitajas (joon. 2) ei ole tarwilikul määral weft. On gaasisünniteja karbiidituhaga täitunud wõi seal muidu wesi wähenenud, siis ei suuda gaasisünnitajasse lastud karbiid weepuudusel tarwilikku keemialist reaktsiooni läbi teha ja üksikud karbiiditerad muutuwad poolkuiwas olekus kuumaks, arendades endas soojuse kuni atsetüleeni süütumistemperatuurini. On tähele pandud, et wäikene karbiiditera-

kene, mis gaasisünnitajas poolkuiwale kohale warises, atsetüleeni süütumistemperatuuri esile kutsus. Atsetüleeni süütumistemperatuur wõib tekkida ka siis, kui karbiiditeradega koos karbiiditolm gaasisünnitajasse satub. Karbiiditolm jääb wee peale ujuma, kusjuures ta osalt weega läbi imbub, nii et keemialise reaktsiooni juures tolmuühemete kuumenemine kuni atsetüleeni süütumistemperatuurini wõimalikuks saab.

Atsetüleeni ja õhu kardetawusastmelise segu plahwatuste ja keemialise reaktsiooni läbi tekiwa atsetüleeni isesüütumise ärahoidmiseks tuleb hoiduda sellest, et tulistuspiip töötades atsetüleeni süütumistemperatuurini ei sojeneks, mis piibu ummistumisel wõib plahwatuse tekitada. On atsetüleeni generaatoris esialgu kardetawusastmeline gaas tekkinud, siis lastakse see gaas läbi tulistuspiibu õhku ja piip süütatakse siis, kui nõrgalt arenenud atsetüleen on lendunud. Et joon. 2 kujutatud tüübilise generaatori gaasisünnitajas ebaloomulikust keemialisest reaktsioonist hoiduda, siis tuleb gaasisünnitaja temasse kogunud karbiidituhast sagedasti tühjendada, et sellega wee loomulikku seisu ja teguswõimalust kindlustada. Gaasisünnitajas peab weeseis proowikraaniga joonduma. On gaasisünnitajasse karbiiti lastud, siis pööratakse pärast seda segajat *m*, et weepinnale kogunud karbiiditolmu weega segada.

Atsetüleeni süütumisel ettetulewa kardetawusastmelise gaasi plahwatuse wastu warustatakse autogeenaparaadid weekaitsega (1 ja 2 1). Nagu sellekohasest joonestusest näha, on weekaitse olewa wee läbi woolawa atsetüleeni ühendus katkestatud. Kui nüüd tulistuspiibus plahwatus tekib, siis areneb plahwatus kuni weekaitseni, kust plahwatuse edasitung gaasianumasse ja gaasisünnitajasse wee läbi takistatud on. Weekaitse ise on plahwatuse puhul lõhkemise wastu kaitsitud osalt weetoru *n* läbi. Kui aga weekaitse olew kardetawusastmeline gaas on plahwatunud, siis surutakse osa weest plahwatussurwel läbi weetoru wälja, millega ühenduses plahwatussurwe weekaitse seintele wäheneb. Autogeenaparaatide juures on weekaitse ülitähitis õnnetusjuhtumiste ärahoidmise abinõu, millega peawad kõik aparaadid warustatud olema. Weekaitse tuleb alati kor-

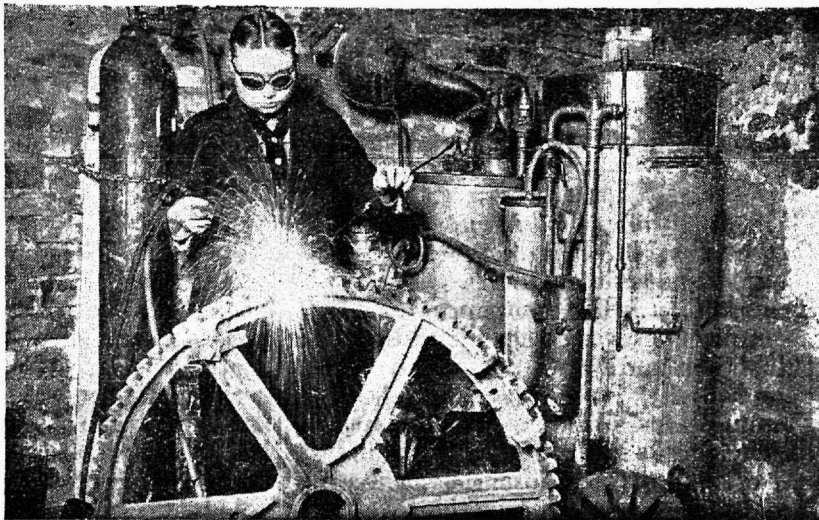
ras hoida ja selle järele walwata, et temas wesi kuni proowikraanini ulataks. On tähele pandud, et tulistuspiibus generaatori sihis arenewa plahwatussurwe hääks nõrgendajaks on see, kui sel silmapilgul woolik weekaitse küljest lahti läheb. Et woolik plahwatussurwel wõiks kergesti forust wabaneda, siis surutakse wooliku ots toru peale ja jäetakse suluga kinnitamata.

Atsetüleeni anuma ülekoormatusel tungib generaatorist liigne atsetüleen läbi weetoppe wälja ja tekitab töötoas kardetawa seisukorra. Atsetüleeni anuma ülekoormatusel lastakse liigne gaas läbi kraani o wälja, kusjuures wäljalasketoru otsse wälisõhuga ühendatakse. Wäljalastawat atsetüleeni ahjuga ühenduses olewasse korstnasse juhtida on kõwasti keelatud, sest wäljajoolaw gaas wõib korstnasse süütuda ja plahwatuse tekitada.

Autogeenaparaadi generaatorit kaltsiumkarbiidiga täites wõiwad õnnetusjuhtumised tekkida, kui karbiidinõu awamisel nõus olew atsetüleen wälja woolates juhuslikust sädemest süütudes leegi sünnitab. Sel teel tekkiwate õnnetus juhtumiste ärahoidmiseks tuleb joon. 1 kujutatud generaatoril karbiidinõu jagaasisünnita ja ühendaja kummiwoolik enne karbiidinõu awamist kaitse suluga p kinni pigistada. Sellega ei ole aga weel seisukord täiesti hädaohutuks tehtud, waid kaitse sulu kinnipigistamisel jääb karbiidinõusse tege wuse ajal kogunud atsetüleen, mis nõu klapi awamisel wäljajoolab ja süütuda wõib.

Joon. 3 kujutatud generaatori karbiidikarbi täitmisel mingisugust kaitsetehnilist abinõu ei ole ja selle tüübi juures osutub seisukord palju hädaohflikumaks. Karbiidikarpi lahtisest weenõust wälja tõstes on ta atsetüleeni täitunud; wõib

ka juhtuda, et sel ajal karbiidikarbis atsetüleeni sünnitus wähesel määral wältub. Kui nõu on weest wälja tõstetud, siis lendub atsetüleen ja wõib plahwatuse wõi leegi tekitada. Selletüübiliste generaatorite karbiidikarpi wärske karbiidiga täites tuleb silmas pidada, et karbiidikarp enne täitmist päris kuiv oleks, sest karbi küljes olew niiskus wõib sissepandawa karbiidiga ühinedes atsetüleeni sünnitada ja sellele süütumistemperatuurile esile kutsuda, sünnitades plahwatuse.

Joon. 4.
Metallide autogeene kokkusulafamine Põltsamaa Tööstuskoolis, kusjuures joon. 2 kujutatud tüübilist generaatorit tarwitatakse.

Atsetüleeni generaatorid wajawad puhastamist ja nende sisemust tuleb sagedasti uuendada. Enne sisemist puhastamist tuulutatakse gaasianumat ja gaasisünnitajat tublisti, milleks wäljalaskekraan awatakse. Puhastamisel saadud karbiidituhk ja muud jäätised segatakse kümnekordse weehulgaga ja maetakse maha. Parandamiseks wõi puhastamiseks määratud generaatori osadele ei ole soovitataw lahtise tulega wõi hõõguwa metalliga enne läheneda, kui puhastatawad osad on ära kuiwanud. Oli juhtumine, kui niiske karbiidituhaga täitunud toru hõõguwa raudoraga lahti torgati ja sellejuures plahwatus tekkis, mis toru purustas.

Et autogeenaparaadiga töötamine töötoas õhku tublisti rikub, siis on tarwilik, et neis töötubades korralik õhupuhastus oleks. Waske sisaldawaid metalle sulatades tekiwad mürgilised gaasid, mis

töölise juures mõnikord wasemürgituse esile kutsub. Wasemürgitusel tunneb tööline suus wastikut wasemaiku, tugevat valu kõhus ja sooltes, millele järgneb oksendamine, minestus ja krambid. Et atsetüleen põledes hulgana süsihappgaasi sünnitab, mis sama mürgiline, siis peab töötoa ventilaatsioon iga töölise kohta ühes tunnis vähemalt 100 kantmeetrit puhast õhku andma. Töötoast kõrvaldatawa rikutud õhu woolu ei või ahjudega ühenduses olewasse korstnasse juhtida.

Sulatamisel tekkiwa pritsiwa metalli

ja heleda leegi wastu tulewad töölisel kaitseprillidega warustada.

Töötoas, kus autogeenaparaatidega töötatakse või atsetüleen generaatorid parandamiseks lahti wõetakse, ei ole soovitatav lahtise tulega toimetada. Kõige kardetawamad on sepaasemed, kus rauda tagudes sädemed laiali kargawad. Sädemete ligipääsu ärahoidmiseks ei oleks ülearune, kui töötaw generaator täiesti eraldatud ruumis oleks üles seatud.

Kaltsiumkarbiidi on lubatud töötubades kuni 6 puuda hoida Karbiidi hoiukohaks peab täiesti kuiw koht olema.

Eesti Töölise Kinnitusühisus „tegutseb.“

J. K.

Üllatused tabawad wiimasel ajal Eesti haigekassasid. Näib, justkui oleksid mingisugused nägemata jõud haigekassade olemasolu wastu tegutsemas. — Tihti leiame wiimasel ajal ajakirjanduses uusi Hiiohi sõnumeid ja suuremalt jaolt on nende tõukekohaks ikka Eesti Töölise Kinnitusühisus. Tundub, nagu oleks E. T. Kinnitusühisus peale teistkordset Kinnitusnõukogu otsust kassaosaliste rawitsemise ülewõtmise lubamise asjus haigekassade korraldusse, — selle otsuse elluwiiamise takistuseks haigekassadele kõik wõimalikud komistuskivid etteueretanud.

Esimesena saadeti Kinnitusühisuse poolt haigekassadele ringkirjad, milledes hoia-tati, et sel korral, kui haigekassad kassaliigete rawitsemise enda korraldusse wõtawad, Kinnitusühisus loobub ambulatoorse ja haigemajalise rawitsemise kulude tasumisest õnnetuhtumise korral töölisele, selle peale waatamata, et Kinnitusühisus neid kulusid seni, kuni töölise rawitsemine ettewõtete käes, ettewõtetele äratasub. Sellest võib järeldada, et siin on otsekohene wastutöötamine ettewõtjate poolt kinnitusühisuse kaudu, kelledest wiimane koosneb, haigekassade sellekohaste sammude wastu. Kas loodetakse sellega haigekassadel kulusid tuntawalt suurendada, mis raskusi toob? See lootus läheb neil osalt ka täide, sest wõrdlemisi suur osa on sarnaseid õnnetuhtumisi töölise hulgas, missuguste rawitsemine ilma haigemajat kasutamata mõõdapääsemata on ja sellega suuri rahalisi kulusid haigekassadele peale paneb. Põhjendusena

juhatakse haigekassade tähelepanu sellekohase kinnitusseaduse paragrahwi peale, missugune tsaari ajal wäljatöötatult ja Kerenski aegu paigutatult meie oludele täiesti wõõrana tundub ja kogu enda olemasolu ajal kordagi tarwitusel pole olnud, pealegi ei wäljendata seaduses seda kohustust haigekassade wastu kuigi selgelt ja kinnitusühisus nägi wististe suurt waewa, seda juhuslikku tsaari paragrahwi enda kasuks tõlgitsedes. Haigekassad aga peawad enda niigi wäikestest sissetulekutest, mis madalatest töölise palkadest protsentide näol tulewad, osa kinnitusühisuse seniste kulude kätteks ohwerdama.

Teiseks hiljuline ringkiri haigekassadele wäljamaa alamate töölise mittekinnitamise asjus kinnitusühisuse poolt. Endast on see ringkiri wäga sümpaatne, kannab osalt Eesti kodanikkude kaitsmise iseloomu wäljamaal kinnitusühisuse poolt. Nimelt on ringkirjas öeldud, et seni, kui teised riigid Eestiga konwentsioone pole sõlminuu, mis kindlustab Eesti kodanikkude õigusi wäljamaal, ei kinnita ka E. T. Kinnitusühisus nende riikide alamaid töölisi. Kuid muuseas on seal teiste hulka üleswõetud ka Wene emigrandid, n. n. „Nanseni passidega“ isikud. Küsita-waks jääb aga, kus ilmaosas asub „Nanseni“ riik ja kas seal elawad ka Eesti kodanikud, kellede huwisid Eesti Töölise Kinnitusühisus kaitsma tõttab? Emigrandid, kui ilma kodakondsuseta isikud taheti jätta nüüd igasugusest kinnitusest õnnetuhtumise puhul ilma ja ometi, nagu teada, on sarnaseid isikuid

haigekassades palju, Narva haigekassades aga peaaegu 50% kassaliigetest.

Kuid, peale wiltsuse, missugusse oleksid sattunud emigrandid selle otsuse läbi, jäädes raskete õnnetuste korral töö juures ilma igasuguse pensioonita, on selle läbi jällegi haigekassade peale kohustus pandud, nimelt on haigekassade normaalpõhikirjades sarnane punkt, mis kohustab haigekassasid nende tööliste-kassaliigetele, kes pole mingisuguses kinnitusaluses õnnetujuhtumiste vastu kinnitatud, andma rahalist abi ärawiidetud tööpäewade eest õnnetujuhtumiste puhul tekkinud haiguste kestwusel. Nii siis, teeb E. T. Kinnitusühisus Samaaria mehe tööd Eesti kodanikkude heaks wäljamaal ja „Nanseni riigis“ riigi raskes seisukorras olewate haigekassade kulul.

Peale ülemaltoodu wõiks allakriipsutada weel sagedaid õnnetujuhtumisi, millede tõelikkust kinnitusaluses ei usu ja mille eest

ta keeldub wigasaanutele wiidetud tööpäewade fasu maksmast, mida tihtigi haigekassadelhariliste haiguste päewadena tasuda tuleb.

Kõigest ettetoodust wõib järeldada, et need takistused raskendawad rawitsemise ülewõtmist haigekassade korraldusse ja tõukawad haigekassad rahalisse kitsikusse, ja selle tagajärg wõib samasuguseks kujuneda, nagu Tallinna Haigekassas, kus kinnitusameti poolt omawalitsus ärawõeti, tagandades haigekassa juhatuse ja seades nende asemele ajutise, wõhiwõoras-test isikutest koosnewa juhatuse.

Walitsuswõimud peawad lõpuks ka enda tähelpanu sarnase kinnitusühisuse tegewuse peale juhtima ja tema seadusandlust piirama, et haigekassasid sarnasest kiratsemisest peasta, samuti peaks korra ka walitsuswõimude kõrwu kostma haigekassade esitajate nõudmine, et wõimaldataks tööliste osawõttu Eesti Tööliste Kinnitusühisuse juhtimisest.

Kas uus seadusandlik asutus?

Eesti Tööliste Kinnitusühisus on wiimasel ajal omale raske ülesande wõtnud — ta on asunud makswate seaduste seletamisele. Ühe sarnase suur-töö tulemusena on ta awaldanud nr. 260 all järgmise ringkirja: Kõigi Eesti Tööliste Kinnitusühisuse alla arwatud ettewõtete juhatustele.

Terwe rida suuremaid ja wäiksemaid ettewõtteid on pööranud palwetega Kinnitusühisuse juhatuse poole, et Kinnitusühisuse ringkiri 19. detsembrist 1925. a., nr. 667, muudetakse wälisriikide alamad ning emigrandid saaksid endiselt kinnitatuks. Põhjusteks toodi ette: 1) et tehastes töötawad töölised kümneid aastaid, kes seni olid kinnitatud. Nendele selgestegemine, et nüüdsest pääle nemad enam õnnetujuhtumiste vastu ei ole kinnitatud, on wõimatu ja tekitab paksu werd; 2) et tehased ei wõi jätta kinnitamata osa oma töölistest ja peawad neid kinnitama erakinnitusseltsides, mis neile mitte vähem kulusid ei sünnitaks kui seni, waatamata selle pääle, et ettewõtetel wälisriikide alamata ja emigrantide kohta palju kergemad kinnitussuhtingimused oleksid olnud kui seda tööstusliku töö seaduse IV päättükk kohustab.

Töö- ja hoolekandeministeeriumi töökatise osakond wahekirjaga 19. jaanuarist 1926. a., nr. 2104, leiab ka ringkirjaga loodud olukorda wäga ebasoowitawaks, iseäranis emigrantide kohta, kes ei kuulu ühegi riigi alamalusse ja kelle kohta ei saa täita § 439 nõudeid, ning et ministeeriumil on esitamisel seaduseelnõu, millega seni ajalooliselt teostatud kord kõikide tööliste kinnitamise kohta

õnnetujuhtumiste vastu jääks edasi makswaks ning paneb ette tehtud korralduse wõtta rewideerimisele.

Ülaltähendatud arwesse wõttes otsustas Kinnitusühisuse juhatus oma ringkirja 19. detsembrist 1925. a., nr. 6667, tühistada ja lugeda kinnitatuks, alates 1. jaanuarist 1926. a., kõik wälisriikide alamad ja emigrandid, kelle eest endiselt ka kinnitumaks tuleb tasuda. Kui mõni ettewõte siiski ei soowi tööstusliku töö seaduse § 439 põhjal wälisriikide alamaid kinnitada, siis palume sellest Kinnitusühisusele teatada mitte hiljem 1. weebruaril 1926. a.

Kõigi austusega

Eesti Tööliste Kinnitusühisus.

H. Koltis, K. Mauritz.

Nii siis — paksu were ja sellepärast, et tööhoolekandeministeerium peab loodud olukorda wäga ebasoowitawaks, on see „ajalooliselt teostatud“ kord, mis muudeti, uuesti jalule seatud. Täna teostatatakse seadust nii, homme teisiti. Nagu soowitakse.

Seda ringkirja lugedes, tekitab lahmatu mõte: Kas on Eestis üldse enam tarwis tööhoolekandeministeeriumi? Kas ei wõiks tema ülesanded panna kõik Eesti Tööliste Kinnitusühisuse peale. On ju tal juhtideks H. Koltis ja K. Mauritz. Kas ei tuleks töesti kulude kokkuhoidmise mõttes töö- ja hoolekandeministeerium likwideerida, sest praegusel kujul ja praeguste juhtide käe all ei täida ta oma ülesandeid.

Haigekassade tegewusest.

Narwa Üleüldise Haigekassa wolinikkude peakoosolek

oli 24-al jaanuaril 1926. a. haigekassa ruumides. Koosolekust võtsid osa 58 wolinikust — 41. Koosoleku awas haigekassa juhatuse esimees J. Taurafeld. Peakoosoleku juhatuse waliti: juhatajaks wlk. Annok ja protokollikirjutajaks wlk. E. Keskaik, ühel häälle.

Wolinikkude peakoosolek, haigekassa juhatuse aruannet ärakuulates, otsustas seda ühel häälle kinnitada ja tunnistas tarwilikuks Eesti Tööliste Kinnitusühisuse korralduse wastu, mille järele Wene emigrantide (Nansen'i passidega) õnnetusjuhtumiste wastu kinnitamisest on lahti öeldud 1-st jaanuarist s. a. ja jäetud kõitseta 1889-1900 kaotuse puhul, protesteerida, ning riigikogu Wene rühma liikmeid paluda seks kaasa aidata, et Kinnitusühisuse korraldus saaks emigrantide kohta tühistatud ja wolitab sellele palwele allakirjutama wolinikke-emigrante: Basanow'i, Hodunow'i ja Wlassow'i.

Wolinikkude peakoosolek, haigekassa rewisjoni komisjoni aruannet ärakuulates, otsustab seda ühel häälle kinnitada.

Otsustati maksta haigekassa juhatuse ja rewisjoni komisjoni liigetele tasu järgmiselt: a) juhatuse liikmete koosolekust osawõtmise eest 150 mrk., kusjuures maksu alla kuuluwaid koosolekuid ei wõi nädalas rohkem kui kaks olla. b) Rewisjoni komisjoni liikmetele maksta iga komisjoni rewideerimise pealt 400 mrk juhatuse liigete arw jäetakse endiselt 5 peale. Häälte lugemise kontroll-komisjoni walitakse wlk. Lidlein, Roose ja Tamm, Häälletamine sünnib kinniselt sedelitega.

Haigekassa juhatuse 1926. a. waliti: 1) Taurafeld, Julius 31, 2) Kangur, Aleksander 24, 3) Nelus, Karl 22, 4) Reiska, Arthur 21, 5) Leppik, Heinrich 16 häälega. Juhatuse asemikkudeks said Annok, Aleksander 15 häälega, Lidlein, Martin 10, Rast, Aleksander 9, Tamm, Johannes 6, Friedriks, Edgar 4 häälega.

Rewisjoni komisjoni liigete arw jäetakse ka endiselt 3 peale.

Walimine sünnib kinniselt sedelitega

Waliti: 1) Osko, Aleksander 27, 2) Paulson, Gustaw 25, 3) Mellmann, Woldemar 22 häälega.

Komisjoni asemikkudeks said: Mägi, Arnold 16, Jwanow, Pawel 10, Soe, Prits 9 häälega.

Rahaabi kassaosalistele kinnitab peakoosolek 1926. a. peale ühel häälle endiste normide järele:

1) Rahaabi õnnetusjuhtumiste tagajärjel tekkinud haiguste, kui ka teiste haiguste kordadel anda $\frac{2}{3}$ keskmise päewapalga suurus, haigekassa põhikirjas ettenähtud aja jooksul.

2) Rahaabi harilikkude haiguste puhul maksta teisest haiguse päewast, kuid nendele kassaosalistele, kes kolm ja rohkem päewa haiged on, anda abiraha esimesest haiguse päewast alates Pühade ja pühapäewade eest maksta abiraha ainult neile kassaosalistele, kes alaliselt nendel päewadel tööd teewad ja palka saawad ning liikmemaksu maksawad.

3) Õnnetusjuhtumiste tagajärjel tekkinud haiguste kordadel maksta abiraha 1-st haiguse päewast, arwesse wõttes kõik pühapäewad ja pühad.

4) Haigemajja paigutamise puhul maksta abiraha kassaosalise haiguse puhul, kelle ülespida-

misel perekonnaliikmeid ei ole $\frac{1}{3}$, kõigile teistele $\frac{2}{3}$ keskmisest päewapalgast. Õnnetusjuhtumiste puhul maksta kõigile $\frac{2}{3}$ keskmise päewapalga järele.

5) Õnnetusjuhtumiste puhul tekkinud haiguste kordadel, kui kassaosaline kinnitusseltis kinnitatud ei ole, maksta abiraha kui hariliku haiguse eest.

6) Raskejalgsetele nais-kassaliigetele maksta abiraha 2 nädalat enne ja 4 nädalat peale sünnitamist terve palk keskmise päewapalga järele.

7) Endistele kassaosalistele maksta abiraha peale töölepingu lõpetamise ehk murdmist ainult siis, kui nad on kassa nimekirjas 2 nädalat olnud, järgmiselt: neile, kes aasta ja üle kassaliikmed olnud, $\frac{2}{3}$ keskmisest päewapalgast, kõigile teistele $\frac{1}{2}$ palka. Üksikutele kassaosalistele haigemajas wiibimise korral $\frac{1}{3}$ palka.

8) Kassaosalise surma puhul maksta abiraha neile, kelle päewapalk 400 mrk. ja üle on 20-kordse keskmise päewapalga suuruses summas, kõigile teistele 30-kordse päewapalga suuruses summas.

Perekonnaliigete abiandmise aruannet ärakuulates, milles selgus, et perekonnaliigete arstimise peale 1925 a. jooksul on üle $\frac{1}{3}$ kinnituskasude sissetulekutest 194.043 m. suuruses summas ülekulutatud ja selle peale waatamata, et kassa rahaline seisukord lubaks abisaamist veel suuremalgi määral korraldada, tunnistas koosolek tarwilikuks abiandmist $\frac{1}{3}$ sissemaksude piirides korraldada ja kinnitas ühel häälle perekonnaliigetele ajutiselt kuni haigekassa ambulatooriumi awamiseni, 1926. a. peale järgmised arstimise wiisid ja abirahade normid:

Perekonnaliigetele on haigusele wastawa haigekassa lepinguarsti-eriteadlase walik waba. Abisaamine maksuta. Raskemalgi haigusjuhtumistel wõib arsti kodu kutsuda. Wisiitide arw piiramata. Sõidukulud tasutakse wäljaspool 3-werstalist piirkonda linnas ja maal. Arstirohud tulewad wõtta haigekassa apteegist, rohupudelid ja purgid omad apteeki anda. Arstimise abinõusid ja patentrehte haigekassa arwel mitte anda.

Haigemajalist rawitsemist wõimaldada perekonnaliigetele haigekassa kulul neli kuud aastas ja tasuda: haawa-, nais- ja suguhaigete pealt ainult 4 200 mrk. 66-päewa eest ja kõigi teiste haiguste pealt 4 150 mrk.

Operatsioonide tegemine haigekassa kulul on lubatud ainult hädatarwilistel ägedatel juhtumistel, wäljaarwatud abirasiod.

Sünnitusabi andmise eest kuitseõiguslise ämmaeranda poolt kodus maksta ämmaeranda arwe esitamisel kuni 1000 m., kusjuures tarwisminewad rohud ja sidumismaterjal maksuta haigekassa apteegist wõtta tulewad. Kui sünnitus haigemajas on olnud, tasutakse ainult haigemajas wiibimise aja eest 4 200 mrk. 66-päewa pealt. Ja kui sünnitus wäljaspool eelpool ettenähtud korda juhtunud on, siis tasuda kaks nädalat peale sünnitamist sündimise tunnistuse ettepanemisel ühekordset toetusraha kuni 1000 m.

Perekonnaliikme surma korral, surmatunnistuse esitamisel, maksta matuse abiraha: kuni 6 a. wanuseni 1000 m., 6 a. peale kuni 12 a. wanuseni 2000 m. ja 12 a. peale 3000 m.

Kõik teistsugused arstimise viisid, missugused siin aratähendatud ei ole, on haigekassa arwel keelatud.

Haigekassast on arstiabi õigus saada ainult neil perekonnaliigetel, kelle registreerimisest haigekassas kaks nädalat möödunud on.

Perekonnaliigetele abiandmine haigekassa kulul lõpeb kassaliikme lõpuarwe saamise päewaga.

13. detsembril 1925. a. peakoosolek otsustas kassaosalistele arstiabiandmist osaliselt haigekassa korraldusse võtta ja määras seks otstarbeks ettevõtjalt lisamaksu $1\frac{1}{2}$ 0/0. Osa ettevõtjaid on selle otsuse vastu profesti awaldanud kinnituseametis.

Wolinikkude peakoosolek, arwesse wõttes seda, et protestide otsustamine wõib pikale minna ja seega ka arstimise ülewõtmine wiibida, otsustab eelmise peakoosoleku otsust 13. detsembrist

1925. a. protokoll nr. 3. pkt. 6. fühistada ja võtta haigekassa kohustusse oma liikmete arstiabiandmise täiel määral tööstuslise tööseaduse § 304 (S. K. XI kõide II jagu 1913. a. wäljaanne ühes 1917. a. muutustega) ja Riigi Teatajas nr. 87/88 — 1925. a. wäljokuulutatud alusel samas seaduses § 370 p.p. 1, 2, 3 ja 4 ettenähtud arstiabiandmise viisid, ning alates 1-st maist 1926. a. oma liikmete neid arstiabi viisid korraldama hakata.

Eelpool nimetatud kujul arstiabiandmiseks otsustas peakoosolek võtta tööandjatelt 20/0 (kaks protsent) lisamaksu kassaliigete maksetawa palga pealt, missugune maks arwatakse arstiabi kapitali hulka. Otsus wõetakse vastu hääle enamusega, seitsme hääle wastuseismisel (poolt 34 häält, vastu 7).

Mitmesugused teated.

„Töö ja Terwis“ riiklist toetust ei saa.

Oli kuulduki ja lubadusi kongressil, et „Töö ja Terwile“ määratakse riigieelarwes 100.000 mrk. toetust, nagu seda antakse teiste kihtide ajakirjadele. Riigi eelarwe komisjonis on see summa maha kustutatud. Seega — tõelised on need, kes toetust omaajakirja wäljaandmiseks ei waja. Teised küll.

Tallinna Ühise Haigekassa juhatuse tagandamise otsus fühistatud.

Tallinna Ühise Haigekassa juhatuse tagandamise asi oli 8. veebr. endise juhatuse edasikaebtuse põhjal kinnituse nõukogus arutusel, kus kinnituseametis poolt tehtud tagandamise otsused mitte õigeks tunnistati.

Seadus kodakondsusefa tööliste tööõnnetuste korral kindlustamise kohta.

Riigikogus tuleb arutusele järgmine seaduseelnõu:

§ 1. Tööstusliku tööseaduse (Sead. Kogu XI 2. jagu 1913. a. wäljaanne) §§ 372 ja 541 (Riigikogu poolt 4. augustil 1923. a. vastu wõetud tööliste õnnetusjuhtumiste korral kindlustamise seaduse muutmisseadus „Riigi Teatajas“ nr. 160, 1923. a., seadus nr. 84) ülesloetud ettevõttes tegutsewatel kodakondsusefa isikutel, kes ei saa end warustada rahwuspärasiga ja nende järelejäanud omastel on õigus tööõnnetuste puhul kindlustust saada ülemaltähendatud seaduse §§ 372 kuni 491 ja 541 kuni 597 ettenähtud alustel.

Töölised nõuavad tööpuuduse vastu kinnitamise seaduse maksmapanekut.

Haigekassaosaliste koosolek 17. jaan. 1926. a. Tallinnas „Rekordis“ wõttis tööpuuduse kohta järgmise otsuse vastu:

1) Nõuda, et töölistele nende tööaladel tuleb riigiwõimu poolt tööd ja eluülespidamist kindlustada, 2) nõuda, et tööpuuduse vastu kinnitamise seadus maksma pandaks.

Sama koosolek protesteeris selle vastu, et kinnituseühisus tööõnnetuse läbi wigastatute rawitsemise kulud weeretab haigekassa peale.

Tallinna töölised haigekassade kindlustamise vastu.

Haigekassaosaliste ja nende perekondade koosolek 17. jaan. wõttis ühel häälel vastu otsuse, milles tunnustatakse, et Tallinna Ühise Haigekassa

tegewuse killustamine ja tema kõrwale uute pisihaigekassade asutamine pole haigekassaosaliste huwides ja protesteerib sarnase lõhkumistöö vastu.

Täielikku kinnitamist

nõudis Tallinna haigekassaosaliste koosolek. Praegu on kinnitatud tõelised ainult haiguse ja õnnetuse vastu ja sedagi mitte kõik. Tarwis on maksta panna igakülgne tööliste kinnitamine, mitte ainult haiguse ja õnnetuse, waid ka tööwõimetuse, wanaduse ja tööpuuduse vastu.

Töölistele peab ka õigus antama kinnituseühisuse juhtimisest osa võtta.

Kinnituseühisust juhiwad praegu tööliste poolt walitud isikud: H. Koltis ja K. Maurits. Kinnituseühisuse tegewusega ei saa töölistel sugugi rahul olla. Et selle tegewust enam kooskõlastada tööliste huwidega, selleks on tarwis, et kinnituseühisuse juhtimisest osa wõtaksid ka tööliste esitajad. Sellepärast nõudiski haigekassaosaliste ja nende perekonnaliigete koosolek:

1) tööõnnetuste vastu kinnitamise laiendamist kõigi palgatööliste kohta,

2) töölistesitajate osawõttu tööliste kinnituseühisuse juhtimisest.

Õnnetusjuhtumiste rawitsuskulude tasumise asjus

on tööhoolekandeministeeriumi töökaitse osakond järgmist seletanud:

„Kui wigasaanu kassaliige tahab tarwitada haigekassa tasuta arstimist, ei wõi haigekassa seda temale keelata. Ei rahulda aga wigasaanut haigekassa arstiabi korraldus ja arstib end omal kulul, wõib ta tööõnnetuste läbi tekkinud haiguse rawitsemise kulude tasumist nõuda kinnituseühisusest. Haigekassa aga wigasaanu eest kulude tasumist kinnituseühisusest nõuda ei saa.“

Et selle seletuse juures wõib enam kui kahelda ja seadusest meie arwates järeldada wõib, et kinnituseühisus haigekassadele peab nagu ennegi rawitsuskulud wigasaanute eest tasuma, siis on küll selles küsimuses riigikohtu seletus tarwilik.

Õieti peaks kinnituseadust seletama mitte tööhoolekandeministeeriumi mõni osakond, waid kinnituse nõukogu kui wastaw asutus.

Haigekassade aruannete kawad,

mis muudetud, seisawad ikkagi weel tööhoolekandeministeeriumi poolt awaldamata, kuigi aruandmise tähtaeg ligineb.

Eestimaa Haigekassade Liidu IV KONGRESS

peetakse ära

RAKWERES, Rahwamaja saalis (rahwamaja tän.)

20., 21. ja 22. märtsil 1926.

Algus laupäeval, 20. märtsil, punkt kell 10 homm.

Päewakord:

1. Liidu IV kongressi awamine.
2. Kongressi juhatuse, sekretariaadi ja mandatikomisjoni walimine.
3. Kongressi päewakorra ja kodukorra kinnitamine.
4. Aruanded Liidu tegewusesi.
5. Aruanded kohtadelt.
6. Liidu 1926. aasta liikmemaksu kindlaksmääramine.
7. Liidu 1925. a. aruande ja 1926. aasta eelarwe kinnitamine.
8. Walimised põhikirja järele: a) Liidu Nõukogu. b) Liidu rewisjonikomisjon.
9. „Tööliste kinnitamine Eestis ja lähemad wäljawaated selle kohta“ — refer. Leop. Johanson ja E. Nerep.
10. „Profilaktika moodsas arstiteaduses“ — refer. Dr. P. Taiz.
11. „Haiguste wastu wõitlemine haigekassade seisukohalt“ — refer. Dr. med. E. Fischer.
12. „Õnnetuskinnitus ja Eesti Tööliste Kinnitusühisus (praegune seisukord ja tarwilikud uuendused“ — refer. Karl Lukk ja Leop. Johanson.
13. „Haigekassade Liidu lähemad ja tähtsamad ülesanded“ — refer. J. Kirp ja J. Ringmann.
14. Kongressil algatatud haigekassade tegewusse puufuwad küsimused.

EESTIMAA HAIGEKASSADE LIIT.

Haigekassa liikmed!

Prille

Tallinna ühise haigekassa arwel
saab ainult

G. BERGER'i optikaärist

Nunne tän. nr. 1, Pikajala
juures. Asut. 1863. Tel. 31-09.

Hea töö — odawad hinnad.
Soowitame ühtlasi bandaashe,
kubemeriimu ja igasuguseid ra-
witusabinõusid.

„Töö ja Terwis“

tellimisi

wõtawad wastu kõik postiagentuurid ja Eestis
asuwad haigekassad.

Tellimise hind: aastas — 120 mk.

1/2 aastas — 60 „

1/4 aastas — 30 „

Üksik nummer 10 marka.

Wastutaw toimetaja: Leopold Johanson.

Wäljaandja: Eestimaa Haigekassade Liit.

Trükitud „KIRI“ trükikojas, Tallinnas.